

Bozok
Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi
(Bozok Journal of Agriculture and Natural Sciences)

<https://dergipark.org.tr/en/pub/bojans>

e-ISSN: 2822-4604

Derleme Makalesi

Feng Shui İlkeleri Işığında İç Mekân Bitkisel Tasarım Yaklaşımları

Bahriye GÜLGÜN^{1*}, Kübra KARAMAN², Sergen İLİKÇİ³

¹Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı, Bölümü, 35100, İzmir, Bornova Türkiye,

²Yozgat Bozok Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı, Bölümü, 66100, Yozgat, Türkiye,

³Yozgat Bozok Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarım Bilimleri (Multidisipliner) Anabilim Dalı, 66100, Yozgat, Türkiye

¹<https://orcid.org/0000-0002-7071-8486>, ²<https://orcid.org/0000-0002-6046-1648>, ³<https://orcid.org/0000-0002-8973-9914>

*Sorumlu Yazar: bahriye.gulgun@hotmail.com

Makale Tarihçesi

Geliş: 23.09.2025

Kabul: 29.12.2025

DOI: 10.59128/bojans.1789534

Anahtar Kelimeler

Süs bitkileri

Uyum

Denge

Enerji

Öz: Son yıllarda özellikle kentleşmenin artması ve pandemi sürecinin etkileriyle insanlar, doğa ile kurdukları ilişkiyi iç mekânlara taşımaya yönelmiştir. Bu bağlamda, iç mekân süs bitkileri yalnızca estetik katkılarıyla değil; aynı zamanda fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlık üzerinde olumlu etkiler sağlayan unsurlar olarak da önem kazanmaktadır. Feng Shui felsefesi, çevre-insan etkileşimini esas alan ve binlerce yıllık geçmişiyle doğadan elde edilen enerji akışını mekânlara uyarlayan bir sistemdir. Bu felsefenin temel amacı, bireyin doğa ile uyumlu yaşamasını sağlamak ve yaşam enerjisi (Chi) üzerinden denge, ahenk ve bütünlük yaratmaktır. Bu çalışmada Feng Shui'nin temel kavramları (Chi, Yin-Yang, Beş Element, Bagua yön haritası) açıklanmış; bu kavramların mimarlık, peyzaj tasarımı ve iç mekân düzenlemelerindeki karşılıkları irdelenmiştir. Ayrıca canlı bitkilerin enerji akışını güçlendiren etkileri, yapay ya da kurutulmuş bitkilerin ise olumsuz etkileri olduğu belirtilmiştir. Farklı türlerin (örneğin *Crassula ovata*, *Spathiphyllum* sp., *Dracaena braunii*, *Pachira aquatica*) sembolik anlamları ve mekânsal kullanımları, ekolojik, estetik ve psikolojik katkılarıyla birlikte değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, Feng Shui temelli bitkisel tasarım yaklaşımları, yalnızca mekân estetiğini artırmakla kalmayıp; bireylerin ruhsal denge, zihinsel sağlık, sosyal ilişkiler ve yaşam kalitesi üzerinde de olumlu etkiler yaratmaktadır. Bu yönüyle Feng Shui, peyzaj mimarlığı disiplini içerisinde ekolojik-estetik bir yaklaşım olmanın yanı sıra, insan-doğa uyumunu güçlendiren bütüncül bir felsefi zemin sunmaktadır.

Atıf Künyesi: Gülgün B., Karaman K. Ve İlikçi S. (2025). Feng Shui İlkeleri Işığında İç Mekân Bitkisel Tasarım Yaklaşımları, *Bozok Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi*, 4(2), 159-167. **How To Cite:** Gülgün B., Karaman K. and İlikçi S. (2025). Approaches to Indoor Ornamental Plant Design within the Framework of Feng Shui Principles, *Bozok Journal of Agriculture and Natural Sciences*, 4(2), 159-167.

Approaches to Indoor Ornamental Plant Design within the Framework of Feng Shui Principles

Article Info

Received: 23.09.2025

Accepted: 29.12.2025

DOI: 10.59128/bojans.1789534

Keywords

Ornamental plants,
Harmony,
Balance,
Energy.

Abstract: In recent years, particularly with the increase in urbanization and the impacts of the pandemic, people have sought to transfer their connection with nature into interior spaces. In this context, ornamental indoor plants have gained importance not only for their aesthetic contributions but also for their positive effects on physical, mental, and social health. Feng Shui philosophy, based on the interaction between the environment and humans, is an ancient system that harnesses the flow of energy derived from nature to enhance living spaces. Its fundamental purpose is to ensure harmony between humans and nature, creating balance, coherence, and unity through life energy (Chi). This study explains the key concepts of Feng Shui (Chi, Yin–Yang, Five Elements, and the Bagua map) and examines their counterparts in architecture, landscape design, and interior arrangements. Moreover, it is emphasized that while live plants enhance the flow of energy, artificial or dried plants may have negative effects. The symbolic meanings and spatial uses of various plant species (e.g., *Crassula ovata*, *Spathiphyllum* sp., *Dracaena braunii*, *Pachira aquatica*) are examined in relation to their ecological, aesthetic, and psychological contributions. In conclusion, Feng Shui-based planting design approaches not only enhance the aesthetic quality of spaces but also have a positive impact on individuals’ spiritual balance, mental health, social relationships, and overall quality of life. In this respect, Feng Shui provides not only an ecological–aesthetic approach within the discipline of landscape architecture but also a holistic philosophical framework that strengthens the harmony between humans and nature.

1.Giriř

Son yıllarda kentsel alanlarda beton yapıların arasına sıkışan insanlar doğa ile iletişim kurma, fiziksel ve sosyal aktivitelerini gerçekleştirebilmek için yeşil alanlarda vakit geçirmeyi tercih etmektedir. Ancak 2020 yılında küresel pandemi sürecinde karantina ve sokağa çıkma kısıtlamaları insanların yeşil alanlara ulaşmalarını kısmen engellemiştir. Günümüzde küresel pandemi nedeniyle evde zaman geçirmek zorunda kalan kadınlar fiziksel-zihinsel sağlık ve esenlikle ilişkili giderek artan ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. İç mekân bitkilerinin insanların fiziksel-zihinsel sağlığını iyileştirmek için uygulanması pandemi sürecinde dikkat çeken bir konu olarak gündeme gelmektedir. Küresel pandemi süresi doğa ile iletişim kurmayı farklı bir boyuta taşıyarak iç mekân süs bitkilerine farklı bir bakış açısıyla yaklaşılması gerekmektedir. Feng Shui, kökeni yaklaşık binlerce yıl önceye dayanan çok eski bir Çin sanat ve bilimidir. Çevre, insan, zaman ve binalar arasındaki etkileşimler üzerine yapılan bir çalışmadır. Kişinin mutluluğunu sağlamak için bu etkileşimleri doğru anlamaya ve kullanmaya dayalı bir uygulamadır (Aytis, 2004).

Feng Shui’nin özünde, evreni bütüncül bir yapı olarak kabul eden ve insanı bu bütünün ayrılmaz bir parçası ile aynı zamanda evrenin küçük bir yansıması olarak gören felsefi anlayış yatmaktadır. Bu yaklaşım, bireyin doğanın düzeniyle uyum sağlamasını ve yaşamını bu denge doğrultusunda sürdürmesini amaçlar (Aytis, 2004). Sözcük olarak Feng “rüzgârı”, Shui ise “suyu” ifade etmektedir. Rüzgâr ve suyun yüzyıllar boyunca süregelen karşılıklı etkileşimleri, dağların, vadilerin, akarsuların ve genel olarak yeryüzü topoğrafyasının şekillenmesinde belirleyici olmuştur. Dolayısıyla Feng Shui, doğal çevrenin tüm bu biçimlenişlerini inceleme alanına dâhil etmektedir (Şahin, 2007).

Feng Shui, doğa olaylarını gözlem ve yorumlarıyla açıklayan Taoist felsefeye dayanmaktadır ve bu yönüyle mimarlık ile mekân planlama disiplinlerinde kullanılan temel ilkelerin oluşumuna katkı sağlamaktadır (Lam, 2008). Bunun yanı sıra, Feng Shui; çalışanların sağlık ve verimliliğini artırma, mimari tasarım anlayışını yenileme ve sağlık kurumlarının işlevselliğini geliştirme gibi çeşitli alanlarda yaygın biçimde uygulanmaktadır (Bruun, 2008). Ayrıca, yaşam alanlarını yeniden düzenleyerek daha

yüksek mutluluk düzeyi, dengeli bir kişilik yapısı ve estetik açıdan uyumlu iç mekânlar oluşturmak, kariyer olanaklarını ve iş performansını artırmak, sade yaşam anlayışını teşvik etmek ve çevreyle bütünleşik ilişkiler kurmak gibi popüler amaçlarla da kullanılmaktadır (Brunn, 2008).

Feng Shui anlayışına göre insan ile doğa birbirinden ayrı düşünülemez; her ikisi de bütünü parçalarıdır ve karşılıklı etkileşim içerisindedir. Sağlıklı ve dengeli bir yaşam sürdürebilmek için doğal çevreyle uyum içinde tasarlanmış mekânların oluşturulması gerektiği kabul edilmektedir. Her ne kadar bilimsel açıdan kesin bir temele dayanmasa da, Feng Shui ilkelerine uygun olmayan mekânların bireylere olumsuzluk ve kötü şans getireceğine dair inançlar da yaygındır. Şehir planlamasından iç mekân tasarımına kadar geniş bir uygulama alanına sahip olan Feng Shui; Chi, Yin-Yang, Beş Element ve Bagua yön haritası gibi temel kavramları içermektedir. Bu kavramların mimari ve doğal çevredeki karşılıkları, somut örnekler üzerinden gözlemlenebilmekte ve değerlendirilebilmektedir (Yavuz, 2022).

Feng Shui'nin temel ilkelerinden biri, evrendeki her şeyin canlı kabul edilmesidir. Bu anlayışa göre yalnızca insanlar ve bitkiler değil; arabalar, bilgisayarlar, eşyalar, kayalar, toprak parçaları ve binalar gibi genellikle cansız olarak değerlendirilen tüm nesneler de belirli bir Chi enerjisine sahiptir. Ayrıca bu nesneler, insanların onlarla kurduğu ilişkiler, yaşanmış deneyimler ve hatıralar aracılığıyla da ek enerji nitelikleri kazanırlar (Çubukçu, 2008). Bir diğer temel ilke ise değişimin sürekliliğidir. Doğada mevsimlerin dönüşümü, toplumsal yapılar, insan bedeni, zihinsel süreçler ve duygular bu sürekli değişime örnek teşkil eder. Dolayısıyla yaşanan çevre, yalnızca canlı bir bütünü parçası olmakla kalmaz, aynı zamanda kesintisiz bir dönüşüm içerisindedir. Bu anlayışı özetleyen eski bir Çin deyişi, "Hayatınızda değişiklik istiyorsanız, evinizde 27 eşyanın yerini değiştirin" şeklindedir. Değişim, yaşamın doğal bir parçası olarak görülmekte ve bireyin yararına kullanılabilecek bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Çubukçu, 2008).

Feng Shui anlayışına göre her şey birbirine bağlıdır; küçük ya da önemsiz görünen unsurlar dahi – örneğin rahatsızlık veren bir sandalye, sert bir ışık ya da keskin kenarlı bir masa – kullanıcıların yaşamsal Chi enerjisini etkileyebilmektedir (Çubukçu, 2008). Bu bağlamda Feng Shui'nin temel kavramları, yaşamın ve kaderin evrenin düzeniyle sıkı bir ilişki içinde olduğunu vurgular. Kozmik boyuttan atom düzeyine kadar her şeyin maddeyle etkileşim halinde olduğu kabul edilmektedir (Şahin, 2007). İnsan ile çevresi arasındaki bu bağı sağlayan güç Chi olarak adlandırılmakta; Chi kimi zaman insan ruhu, kimi zaman enerji ya da kozmik nefes şeklinde tanımlanmaktadır. Farklı türleri bulunan Chi; yeryüzünde dolaşan, atmosferde hareket eden ve insan bedeninde var olan enerji biçimlerini kapsamaktadır (Şahin, 2007). Her bireyin Chi'ye sahip olduğu düşünülmeyle birlikte, bu enerjinin özellikleri ve bireyi yönlendirme biçimi kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Chi, fiziksel, çevresel ve duygusal dengenin sürdürülebilmesi için gerekli bir yaşam nefesi olarak görülür (Şahin, 2007). Feng Shui'nin nihai amacı ise, bedenimizdeki Chi akışını güçlendirmek amacıyla çevresel Chi'yi düzenlemek ve zenginleştirmektir. Bu şekilde Feng Shui, bireylerin yaşamını ve kaderini olumlu yönde dönüştürmeye katkı sağlamaktadır (Rossbach, 2006).

Feng Shui anlayışına göre Chi enerjisi insan yaşamının tüm yönlerini etkilemektedir. Enerji akışını artırmak ve dağılmasını en aza indirmek amacıyla Feng Shui ilkelerinden yararlanılır. Bir mekândaki nesnelerin rengi, biçimi ve fiziksel konumları, Chi'nin akışını yavaşlatma, yönlendirme ya da hızlandırma potansiyeline sahiptir ve bu süreç, mekânda bulunan kişilerin enerji düzeylerini doğrudan etkiler (Lam, 2008). Feng Shui uygulamalarının temelinde, bir mekânın Chi'sinin analiz edilmesi ve gerektiğinde dengelenmesi yer almaktadır (Roberts, 2004).

Collins'e (2006) göre, Chi düzeyini artırmaya yönelik başlıca Feng Shui araçları; renkler, aynalar, aydınlatma unsurları, kristaller, bitkiler ve evcil hayvanlar, su öğeleri ve sanatsal objelerdir. Bu unsurlar, mekânların düzenlenmesine olumlu katkı sağlayan öğeler olarak değerlendirilmektedir (Erdoğan & Erdinç, 2009).

Yin-Yang Teorisi, büyük kentlerin planlamasından iç mekân düzenlemelerinin en küçük ayrıntılarına kadar Feng Shui'nin temelinde yer alan bir yaklaşımdır. Bu teori, çevremizi kuşatan unsurların yin ve yang niteliklerinin birlikte varlığını ve insanın onlarla kurduğu ilişkilerin gelişimini açıklamaktadır (Palmer, 2000). Chi enerjisinin hem yin hem de yang özelliklerinden oluştuğu kabul edilmektedir. Yin ve Yang, evrendeki karşıtlıkların sembolüdür ve var olan her şey, birbirleriyle sürekli etkileşim hâlindeki bu iki enerji boyutundan meydana gelir (Webster, 2000). Teori, özünde denge,

uyum ve eşitliğin korunmasına vurgu yapmaktadır (Palmer, 2000). Yin–Yang yaklaşımı, doğadaki hareketleri ve değişimleri yorumlama aracı olarak beş element teorisinden yararlanır (Bramble, 2003).

Feng Shui'nin iyileştirmeyi amaçladığı ve yaşamı besleyen Chi enerjisinin, sürekli olarak iki zıt kutup arasında denge arayışı içinde olduğu kabul edilmektedir (Collins, 2006). Geleneksel anlayışta bu kutuplar Yin ve Yang olarak adlandırılmış ve kendilerine özel nitelikler atfedilmiştir. Yin; dişil, arka, karanlık, serin, yumuşak, nemli, yeryüzü ve ay gibi özelliklerle ilişkilendirilirken, Yang; eril, ön, aydınlık, sıcak, sert, kuru, gökyüzü ve güneş ile bağlantılıdır. Dengeli bir yaşam için Yin ve Yang'ın uyumlu bir birleşimi ideal kabul edilmektedir (Collins, 2006).

Feng Shui yaklaşımında, insanın da beş elementin bir araya gelmesiyle oluştuğu düşünülür. Bu nedenle mekânlarda tüm elementlerin temsil edilmesi, bireylerin kendilerini daha huzurlu hissetmelerini sağlamaktadır. Kişi için en önemli element ise doğum yılına göre belirlenmektedir (Çubukçu, 2008). Her bir element belirli renkler, formlar ve materyallerle ilişkilendirilmiştir (Roberts, 2004):

- Ahşap: Yeşil ve açık mavi renkler; uzun, dar şekiller; bitkiler ve çiçekler; doğu ve güneydoğu yönleri.
- Ateş: Kırmızı, mor, turuncu tonları; üçgenler, alev benzeri sivri şekiller; mumlar ve ışık; güney yönü.
- Toprak: Kahverengi, sarı, bej tonları; kısa ve kare formlar; seramik objeler; güneybatı ve kuzeydoğu yönleri.
- Metal: Beyaz, altın, gümüş, gri renkler; yuvarlak ve oval formlar; madeni para ve metal objeler; batı ve kuzeybatı yönleri.
- Su: Siyah ve koyu mavi tonları; kıvrımlı, dalgalı formlar; çeşmeler, akvaryumlar; kuzey yönü.

Feng Shui'de bitkiler hem iç hem de dış mekân tasarımlarında kullanılan önemli öğelerdir. Sağlıklı, güçlü ve iyi bakılmış saksı bitkilerinin, canlı çiçekleriyle birlikte fiziksel ve psikolojik açıdan olumlu etkiler sunduğu belirtilmektedir. Buna karşılık, yapay veya kurutulmuş bitkiler olumsuz bir enerji yarattığı için önerilmemektedir (Webster, 2003).

Tasarım boyutunda yeni yaklaşımlar geliştirmek ve alternatif çözümler üretmek önemlidir. İç mekân süs bitkilerinin estetik katkılarının yanı sıra işlevsel olarak değerlendirilmesi, doğa–insan etkileşimini güçlendirmekte ve kullanıcıların psikolojik iyilik hâline katkı sağlamaktadır. Feng Shui ilkeleriyle tasarlanan mekânların algısal etkilerini irdelemek, gelecekte yapılacak kullanıcı odaklı çalışmalar için değerli bir çerçeve sunmaktadır.

2. Süs Bitkilerinin İnsan Psikolojisine Etkileri Üzerine Yapılan Bazı Araştırmalar

İnsanların doğa ile yakın bir ilişkisi olduğunu ve bu nedenle doğa dünyasını kapalı alana uyarlamak, insanların doğayla olan ilişkisini etkili bir şekilde artırabileceğini ve bunun da onların sağlıklarına ve konforlarına fayda sağlayabilmektedir. İnsanlar zamanlarının %80-90'ını kapalı ortamda geçirdikleri için bu ortamlar sağlıkları için çok önemlidir. İç mekân süs bitkileri, kapalı alanın bir parçasıdır, ancak kapalı alandaki iç mekân süs bitkilerinin insanlar üzerindeki etkilerinin ölçülmediğini Deng ve Deng, (2018) yaptıkları çalışmada bildirmişlerdir. İç mekân bitkileri, iç mekân hava temizleyicileri olarak işlev görebilir, insanların iç mekânlardaki kirleticilere maruziyetini azaltmak için iç mekân süs bitkilerini kullanmanın etkili bir yol olduğunu ve bu konuda geniş çapta çalışıldığını vurgulamışlardır. İç mekân bitkilerinin algılama, güneş enerjisi, akustik ve insanların sağlığı ve konforu gibi diğer alanlarda potansiyel uygulamaları vardır. Bitkilerde çeşitli etkilerin tam anlamıyla kullanılmasının insan sağlığına ve rahatına fayda sağlamaktadır (Deng ve Deng, 2018) .

Van den Berg ve Custers (2011), çalışmalarında bahçeyle ilgilenmenin stres azaltıcı etkisi olduğunu varsayıp bunu bir saha deneyinde test etmişlerdir. Deneyde otuz bahçıvan stresli bir grup kendilerine tahsis edilmiş olan arsalarında otuzar dakika açık hava bahçeciliği ile ilgilenmeleri veya kapalı mekânda kitap okumaları için rastgele seçilmiştir. Sonra tükürük salgılarındaki kortizol seviyeleri ve kendi bildirdikleri ruhsal hisleri tekrar tekrar ölçülüp kaydedilmiş ve açık havada bahçecilikle ilgilenen grubun streslerinin azaldığı tespit edilmiştir. Van den Berg vd. (2010) yaptıkları bir diğer

çalışmada ise yeşil alanların ve süs bitkilerinin insan yaşamına psikolojik açıdan olumlu katkıları olduğunu bildirmişlerdir. Urrestarazu vd. (2021), çalışmalarında insanları açık yeşil alanları özgürce ziyaret etmekten mahrum bırakan Covid-19 salgınından dolayı karantina döneminde evde bitki bulundurmanın rolünü değerlendirmiştir. Evde istenilen bitki örtüsünün miktarı ve Covid-19 salgınının bitki değişimini etkilemesi üzerine yapılan çalışmada 4205 katılımcı tarafından doldurulan bir anketle iç ve dış mekân bitkilerinin insanların duygusal durumları üzerindeki etkisinin değerlendirilmesini sağlamışlardır. Canlı duvarların, iç mekân bitki örtüsünü arttırmak için avantaj olarak kabul edildiğini bildirmişlerdir.

Spano vd. (2021) yaptıkları çalışmada kamusal yeşil alanlarda vakit geçirmenin insan psikolojisiyle ilişkili olduğunu bildirmişlerdir. Bununla birlikte, kamusal yeşil alanların erişilemez olduğu veya kullanılmadığı durumlarda, ev ortamı içinde ve/veya çevresindeki farklı yeşil özelliklerin rolü kısıtlıdır. Yaptıkları çalışmanın genel amacı, İtalya'daki Covid-19 salgını sırasında evde ve çevredeki yeşillik ile karantinanın psikolojik sağlık üzerindeki zararlı etkileri arasındaki ilişkilere ışık tutmaktır. İç mekân ve dış mekân yeşil özellikler ilişkisi üzerine, nüfus temelli 3886 katılımcıdan oluşan bir İtalyan örneklemi üzerinde çevrimiçi bir anketi içeren, ülke çapında kesitsel bir çalışma yürütmüşlerdir. İç mekân süs bitkileri, manzara, güneş ışığı gibi parametrelerin kaygı, öfke, korku, kafa karışıklığı, karamsarlık, can sıkıntısı, sinirlilik, tekrarlayan düşünceler ve/veya rüyalarda artış ile Covid-19 karantinası sırasında zayıf odaklanma ve uyku bozukluğu gibi sorunlara etkisi değerlendirilmiştir. Evde saksılı bitkilerin varlığının ve daha yoğun güneş ışığı bulunmasının, anksiyete, öfke, korku, sinirlilik ve uyku bozukluğu gibi olumsuz psikolojik durumların azalmasına katkı sağladığını vurgulamışlardır.

Han ve Ruan (2019), kalite açısından da incelediği iç mekân süs bitkileri üzerine yayınlanmış nicel veriler içeren 50 makale ile bir derleme çalışması yapmışlardır. Çalışmada iç mekân süs bitkileri ile ilgili insanlar tarafından bildirilen algılar (duygu, biliş, sağlık, restorasyon, termal konfor, üretkenlik ve tatmin) tanımlanmış ve gözden geçirilmiştir. İncelenen çalışmalardan, iç mekân bitkilerinin insanlar üzerindeki en göze çarpan etkisinin olumlu duyguları artırması, olumsuz duyguları azaltması ve fiziksel rahatsızlığı azaltması olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Jumeno ve Matsumoto (2013), son 30 yılda bitkilerin işyerlerindeki faydaları ile ilgili araştırmaların arttığını belirtmişlerdir. Bazı araştırmalar iç mekân süs bitkilerinin iş stresini azalttığını, iş tatminini artırdığını, verimliliği artırdığını ve çalışanların sağlık şikâyetlerini azalttığını bildirmişlerdir. Diğer araştırmalarda süs bitkilerinin memnuniyet, odaklanmada artış, hata sayısında azalma, dikkat kapasitesini artırma gibi insanlar üzerinde olumlu etkilerinin olduğunu çalışmalarında ortaya koymuştur.

3. Feng Shui ve İç Mekan Bitkileri

Feng Shui ve çevresel psikoloji üzerine yapılan araştırmalarda, çevresel psikoloji alanındaki bulgular, Feng Shui uygulamalarının bireylerin ruh hali ve bilişsel süreçleri üzerindeki etkilerini anlamada önemli bir çerçeve sunmaktadır. Kaplan ve Kaplan'ın (1989) geliştirdiği Dikkat Restorasyon Teorisi (ART), doğayla bütünleşmiş mekânların zihinsel yorgunluğu azalttığını ve bireylerde dikkat kapasitesini yenileyici etkiler oluşturduğunu ileri sürmektedir. Benzer biçimde, Feng Shui ilkelerine uygun şekilde tasarlanmış iç mekânların da kullanıcılar üzerinde psikolojik iyileştirici etkiler doğurabileceği yönünde bulgular mevcuttur. Nitekim Bonaiuto ve arkadaşları (2010), Feng Shui ile çevresel psikoloji arasında kurdukları karşılaştırmalı değerlendirmede, mekân düzenlemesinin bireysel iyi oluş ve algı süreçleriyle ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Öte yandan, Karyağdı ve Koyuncu'nun (2024) çalışması, Feng Shui'ye göre düzenlenen yaşam alanlarının bireylerde daha yüksek düzeyde psikolojik rahatlama ve mekânla özdeşleşme sağladığını vurgulamaktadır.

Feng Shui ve biyoenerji akışı üzerine yürütülen çalışmalarda ise, Feng Shui'nin temelinde yer alan "Qi" kavramının modern bilimsel yöntemlerle araştırılmaya başlandığı görülmektedir. Kirlian fotoğrafçılığı gibi teknikler kullanılarak yapılan bazı deneylerde, farklı mekân düzenlemelerinin insan biyoenerji alanları üzerinde etkili olabileceği öne sürülmüştür (Hung vd., 2021). Bununla birlikte, bu alandaki araştırmalar henüz sınırlı düzeydedir ve çoğunlukla ön bulgulara dayanmaktadır. Dolayısıyla

Feng Shui'nin biyolojik ya da psikolojik etkilerini daha açık biçimde ortaya koymak için kontrollü, ampirik çalışmalara duyulan ihtiyaç devam etmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Bazı Süs Bitkilerinin Feng Shui Felsefesindeki yeri

 <i>Paeonia turcica</i> Gençliğin ve dışı enerjinin simgesi sayılan şakayık, romantik ilişkileri güçlendirmek için kullanılıyor. Özellikle pembe ve kırmızı olanları... Yatak odasında çünkü Feng Shui'ye göre yatak odasında çiçek bulundurmamak "iyi Chi" oluşturmuyor (Url,1-4).	 <i>Phalaenopsis sp.</i> Simetrinin ve mükemmelliğin simgesidir. Eski zamanlarda doğurganlığın sembolü olarak görülen orkideyi hayatınızın bütün alanlarında mükemmellik seviyesine ulaşabilmeniz amacıyla salonda veya çalışma odasında bulundurabilirsiniz. Temsil ettiği kavramlar bereket, iyilik, başarıyı simgelemektedir (Url,1-2).	 <i>Chrysanthemum indicum</i> Krizantem, genellikle şansın yanı sıra uzun ve mutlu bir ömrün sembolü olarak kullanılmaktadır (Kurt, 2010). Özellikle Uzak Doğu kültürlerinde bilgelik, huzur ve sadakatin temsili olarak değerlendirilen bu bitki, estetik güzelliğinin yanı sıra derin kültürel anlamlar da taşımaktadır. Batı kültürlerinde ise daha çok anma ve saygı göstergesidir(Url,1-4).
 <i>Narcissus pseudonarcissu</i> Başarılı bir kariyer ve zenginlik enerjisini artıran bir güzellik... Bol para için sarı, kariyer için ise beyaz nergisi öneriyor Feng Shui (Url,1-2).	 <i>Aglaonema commutatum</i> Feng Shui uygulamalarında uyum, huzur ve dengeyi sembolize eden türler arasında yer almaktadır. Feng Shui literatüründe bu bitki, özellikle negatif enerjileri absorbe etme, iç mekânlarda pozitif enerji (Chi) akışını güçlendirme ve sakinlik atmosferi oluşturma işlevleri ile öne çıkar(Url,1-4)..	 <i>Crassula ovata</i> Crassula ovata, halk arasında para çiçeği ya da yeşim bitkisi olarak bilinen, sukulent yapıda bir iç mekân bitkisidir. Feng Shui uygulamalarında en yaygın kullanılan bitkilerden biri olup özellikle zenginlik, bereket ve finansal istikrar ile özdeşleştirilmiştir(Url,1-3).

Dracaena braunii

Dracaena braunii, halk arasında Lucky Bambo (şans bambusu) olarak bilinir ve Feng Shui felsefesinde şans, refah, uyum ve uzun ömür ile özdeşleştirilmiştir. İsmi “bambu” olsa da aslında gerçek bir bambu türü değil, Dracaenaceae familyasına ait bir süs bitkisidir (Url,1-2).

Spathiphyllum sp.

Spathiphyllum sp., halk arasında Barış Çiçeği (Peace Lily) olarak bilinen, Araceae familyasına ait bir süs bitkisidir. Feng Shui felsefesinde bu bitki, özellikle barış, huzur, ruhsal arınma ve uyum ile özdeşleştirilmiştir (Url,2-3).

Pachira aquatica

Halk arasında Para Ağacı veya Zenginlik Ağacı olarak bilinen, tropikal kökenli bir süs bitkisidir. Feng Shui felsefesinde en çok bolluk, bereket, zenginlik ve finansal istikrar ile ilişkilendirilmektedir. Bitkinin özellikle örgülü gövde yapısı, Feng Shui’de sembolik bir anlam taşır. Birden fazla gövdenin bir araya gelerek tek bir bütün oluşturması, güç birliği, dayanışma ve biriken serveti simgeler. Gövdenin yukarı doğru yükselişi, enerjinin (Chi) yukarı taşınarak maddi ve manevi refahın sürekli artışı temsil eder (Url,2-4)..

Feng Shui ve iç mekan bitkileri; Feng Shui’nin iç mekan bitkileri ile ilişkisini ele alan çalışmalar, bitkilerin psikolojik ve fizyolojik faydalarını Feng Shui bağlamında değerlendirmektedir. Feng Shui perspektifinden bakıldığında, belirli bitkilerin (örneğin, bambu, barış çiçeği, para ağacı) pozitif enerji akışını teşvik ettiği ve bireylerin ruhsal dengesini desteklediği öne sürülmektedir (Lai, 2016). Mevcut literatür, Feng Shui’nin mekânsal düzenleme, çevresel psikoloji ve biyoenerji alanlarıyla ilişkisini destekleyen çeşitli bulgular ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, bilimsel yöntemle dayalı daha fazla kontrollü deney ve nicel analiz gerekliliği vurgulanmaktadır. Gelecekte yapılacak çalışmaların, Feng Shui’nin psikolojik ve fizyolojik etkilerini daha derinlemesine inceleyerek, bu felsefenin bilimsel temellerini güçlendirmesi önemlidir.

Sonuç

İç mekân tasarımlarında kullanılan canlı ve cansız elemanların konumlandırılması, yalnızca estetik kaygılarla değil; aynı zamanda bireylerin yaşam kalitesini, psikolojik iyilik hâlini ve sosyal ilişkilerini destekleyen işlevsel amaçlarla da değerlendirilmektedir. Feng Shui felsefesi, bu bağlamda iç mekân düzenlemelerine önemli katkılar sağlayan kadim bir yaklaşımdır. Söz konusu felsefe, yaşam alanlarında bereketin artması, sağlığın korunması ve geliştirilmesi, iş ve kariyer yaşamında başarıya ulaşılması, sosyal ilişkilerin dengelenmesi ve hayatın genelinde mutluluk ile uyumun sağlanması gibi çok boyutlu hedefler için uygulanmaktadır. Feng Shui ilkelerine göre, iç mekânda kullanılan bitkilerin yaprak şekilleri, büyüklükleri ve sembolik anlamları büyük önem taşır. Enerjilerin ahenk içinde yayılabilmesi için yaprakların geniş yüzeyli ve yuvarlak uçlu olması tercih edilmektedir. Örneğin, halk arasında “para çiçeği” olarak bilinen türler, pozitif enerji akışını destekleyen yaprak formuna sahiptir. Buna karşılık, uzun, sivri uçlu ve küçük yapraklı türler, negatif enerji çağrışımları nedeniyle Feng Shui bağlamında uygun görülmemektedir. Bitkilerin boyutları da enerji üretiminde belirleyici faktörlerden biridir. Büyük ev bitkilerinin, küçük ölçekli bitkilere kıyasla daha güçlü bir enerji yaydığına

inanılmaktadır. Ancak, ideal bitki boyutunun belirlenmesi mutlak bir ölçütle ifade edilemez; odanın yönelimi, mekândaki enerji akışı, beş element teorisinin dağılımı gibi değişkenler dikkate alınarak yorumlanması gerekir.

Bitkilerin sembolik anlamları da Feng Shui uygulamalarında merkezi bir yere sahiptir. Çiçekli bitkiler, doğrudan ağaç elementini temsil etmektedir. Ağaç elementinin ateşi doğurması nedeniyle, kırmızı, turuncu veya koyu pembe gibi ateş tonlarında çiçek açan bitkiler mekândaki ateş elementinin gücünü artırmaktadır. Bu güçlenme, mekânın yönüne, bitkinin konumuna ve diğer elementlerle olan ilişkisine bağlı olarak olumlu ya da olumsuz etkiler doğurabilmektedir. Feng Shui, özünde doğada bulunan enerjilerin (Chi) yaşamın her alanına aktarılması ve bu enerjilerin uyum içinde yönlendirilmesi üzerine kuruludur. Felsefenin temel amacı, insan ile doğa arasında bütüncül bir uyum sağlamak ve düşük frekanstaki enerjileri yükselterek bireyin yaşamına olumlu katkılar sunmaktır. Bu yönüyle Feng Shui yalnızca bir mekân düzenleme yöntemi değil, aynı zamanda bireyin ruhsal ve zihinsel sağlığını güçlendiren bir terapi yaklaşımı olarak da değerlendirilmektedir.

Dört bin yıllık geçmişe sahip bu felsefe üzerine çok sayıda eser kaleme alınmış, farklı kültürel bağlamlarda uyarlamaları yapılmıştır. Uyumlu yaşam biçimlerini teşvik eden Feng Shui uygulamaları sayesinde insanlar, canlı ve cansız tüm dekoratif unsurlara sembolik anlamlar yükleyerek yaşam alanlarında düzen, denge, gelir artışı, konsantrasyon ve pozitif enerji girişini sağlamışlardır. Böylelikle bireylerin zihinsel dağınılıklardan arınarak daha doğru kararlar alabildikleri, ruhsal bütünlüklerini koruyarak sağlıklı ilişkiler geliştirdikleri gözlemlenmiştir.

Peyzaj mimarlığı disiplini açısından değerlendirildiğinde, farklı kültürel ve sanatsal stiller, mesleğin hem uygulama hem de kuramsal boyutunda ayrı bir yere sahiptir. Feng Shui felsefesi de bu stiller arasında özgün bir yaklaşım olarak ortaya çıkmakta ve iç mekân peyzaj tasarımlarına farklı bir boyut kazandırmaktadır. Bitkilere, renklere, doğal ve yapay elemanlara çok yönlü anlam yükleyen bu yaklaşım, yaşam alanlarına estetik ve simgesel bir derinlik katmaktadır. Ayrıca teknolojinin gelişmesiyle birlikte iç mekânlarda yeni kullanım biçimlerinin ortaya çıkması, Feng Shui'nin etkisini daha da artırmış; gerek konutlarda gerekse iş yerlerinde peyzaj mimarlarının müdahaleleriyle modern tasarımlara entegre edilmesine olanak tanımıştır.

Sonuç olarak, Feng Shui felsefesi, yalnızca doğu kökenli bir inanış biçimi olmanın ötesinde, ekolojik, estetik, psikolojik ve kültürel boyutları olan bütüncül bir tasarım yaklaşımıdır. İç mekân bitkisel tasarımlarında uygulanması, bireylerin yaşam kalitesini yükseltmekte; doğayla kurdukları bağ güçlendirmekte ve mekânların sürdürülebilir kullanımına katkıda bulunmaktadır.

Kaynaklar

- Aytis, A. (2004). Feng Shui'nin Mekân Algısına Etkisi. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.
- Bonaiuto, M., Bilotta, E., & Stolfa, A. (2010). "Feng Shui" and environmental psychology: A critical comparison. *Journal of Architectural and Planning Research*, 27(1), 23–34. (JSTOR kalıcı sürüm) <https://www.jstor.org/stable/43030890>
- Bramble, J. (2003). *The Five Elements: Understand Yourself and Enhance Your Relationships with the Wisdom of the World's Oldest Personality Type System*. New York: Harmony Books.
- Brunn, S. D. (2008). Feng Shui and the remaking of space. *Journal of Cultural Geography*, 25(1), 41–56.
- Bruun, O. (2008). *An Introduction to Feng Shui*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Collins, T. K. (2006). *Batılılar için Feng Shui: Doğal çevrenizde denge, uyum ve başarı yaratmak*. (3. Baskı). İstanbul: Dharma Yayınları.
- Çubukçu, E. (2008). Feng Shui ve mekân düzenlemeleri üzerine bir inceleme. *Mimarlık Dergisi*, 46(2), 33–47.
- Davison, A. (2017). Indoor plants and wellbeing: A multi-dimensional study. *Urban Forestry & Urban Greening*, 24, 38–47.
- Deng, H., & Deng, Q. (2018). The effects of indoor plants on human comfort. *Building and Environment*, 144, 27–34.
- Erdoğan, T., & Erdinç, S. (2009). Feng Shui'nin iç mekân düzenlemelerindeki yeri. *İTÜ Dergisi/a*, 8(2), 45–53.
- Han, K.T., & Ruan, L.W. (2019). Effects of indoor plants on self-reported perceptions: a systemic review. *Sustainability*, 11 (16), 4506.

- Hung, S.-H., Hwang, C.-Y., & Chang, C.-Y. (2021). Is the Qi experience related to the flow experience? Practicing qigong in urban green spaces. PLOS ONE, 16(1), e0240180. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0240180>
- Jumeno, D. & Matsumoto, H. (2013). The effects of the number of indoor foliage plants on productivity: Stress and attention. Proceedings of CLIMA. Prague. Czech Republic 8(1).1–9.
- Lai, K. (2016). Feng Shui and contemporary environmental psychology: An integrative review. Asian Journal of Environment-Behaviour Studies, 1(2), 15–27.
- Lam, C. (2008). Feng Shui as a cultural system of environmental design. Journal of Architectural and Planning Research, 25(3), 196–209.
- Kaplan, R., & Kaplan, S. (1989). The Experience of Nature: A Psychological Perspective. Cambridge University Press.
- Karyağdı, G., & Koyuncu, E. (2024). evre, Mimari, İnsan, Zaman Faktrleri Bağlamında Feng Shui'nin İ Mekân Tasarımında Uygulama Kriterlerinin Belirlenmesi. Kent Akademisi, 17(3), 1030-1059. <https://doi.org/10.35674/kent.1280283>
- Palmer, M. (2000). Feng Shui: Art and Harmony of the Environment. London: Collins & Brown.
- Roberts, S. (2004). Fast Feng Shui for Prosperity: 8 Steps on the Path to Abundance. Kahului, HI: Lotus Pond Press.
- Rosbach, S. (2006). Feng Shui ile İ Mekân Dekorasyonu. İstanbul: Dharma Yayınları.
- Spano, G., Este, M., Giannico, V., Ellia, M., Cassibba, R., Laforteza, R. & Sanesi, G. (2021). Association between indoor-outdoor green features and psychological health during the COVID-19 lockdown in Italy: A cross-sectional nationwide study. Urban for Urban Green. 2021 Jul; 62, 127156.
- Şahin, E. (2007). Feng Shui felsefesinin mekânsal düzenlemelere etkisi. Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 22(1), 111–119.
- Urrestarazu, L. P. Kaltsıdı, M. P. Nektarios, P. A. Markakis, G., & Loges V. (2021). Particularities Of Having Plants At Home During The Confinement Due To The Covid-19 Pandemic. Urban Forestry And Urban Greening, 59, (2021).
- Van den Berg, A. E., & Custers, M. H. (2011). Gardening promotes neuroendocrine and affective restoration from stress. Journal of Health Psychology, 16(1), 3–11.
- Van den Berg, A. E., Maas, J., Verheij, R. A., & Groenewegen, P. P. (2010). Green space as a buffer between stressful life events and health. Social Science & Medicine, 70(8), 1203–1210.
- Webster, R. (2000). Feng Shui: Plain and Simple. St. Paul, MN: Llewellyn Publications.
- Webster, R. (2003). Feng Shui for Success. St. Paul, MN: Llewellyn Publications.
- Yavuz, A. (2022). Feng Shui'nin kentsel tasarımdaki yeri ve uygulanabilirliği. Kent ve evre Araştırmaları Dergisi, 5(2), 75–89.
- İnternet Erişim:
- Url 1:<https://jayscotts.com/blog/feng-shui-plants/>
- Url2:https://www.ribbonflowers.com/feng-shui-ve-bitkiler/?srsltid=AfmBOooztYWhKSEc6OnQGijekFgqBFPnXBAXysFvQG_NWbL2b_g-LP-g
- Url 3: <https://blog2.armut.com/blog/feng-shuiye-gore-evimizde-bulunmasi-gereken-10-bitki>
- Url4:<https://kyari.co/blogs/news/best-feng-shui-plants-for-wealth-positive-energy?srsltid=AfmBOoqHrT10BVaddBPew7869dukRcNxiKnYB3aelYoXcMJ45Rr22tIM>